

Główne założenia nowelizacji programu INSPIRE

Wyjście na prostą

ADAM LINSENBARTH

Rozpoczęty w końcu roku 2001 program INSPIRE dotyczący utworzenia Europejskiej Infrastruktury Danych Przestrzennych przechodził różne koleje losu. O poszczególnych etapach prac nad nim informowaliśmy już na tych łamach (GEODETA 6/2002 oraz 4, 5, 6, 8/2003). Po okresie niepewności w grudniu 2003 roku podjęto kolejne istotne decyzje dotyczące jego przyszłości.

Na 8. posiedzeniu Grupy Ekspertów INSPIRE, które odbyło się 15 grudnia 2003 r. w Brukseli, przedstawiono wstępne propozycje dotyczące zmiany zakresu programu, wynikające m.in. z wyników publicznej konsultacji internetowej przeprowadzonej w pierwszej połowie 2003 r. W celu przygotowania znowelizowanej propozycji powołano dwie grupy działania:

- Zakres Programu INSPIRE (*Task Force Scoping*) – pod przewodnictwem Chrisa Steenmansa z Europejskiej Agencji Środowiska,
- Rozszerzona Analiza Skutków Wdrożenia Programu INSPIRE (*Extended Impact Assessment*) – pod przewodnictwem Hansa Dufourmonta z Europejskiej Agencji Statystycznej.

● Podstawowe założenia

Generalne założenia pozostały bez zmian, natomiast pewnym modyfikacjom uległ zakres tematyczny programu. Jego celem jest stworzenie europejskiej infrastruktury danych przestrzennych odpowiadającej wielu potrzebom, z których na pierwszy plan wysuwa się ochrona środowiska. Taka infrastruktura umożliwi planowanie, wdrażanie i ocenianie różnych programów, zadań oraz polityki Unii Europejskiej związanych ze strategią 6. Programu Działań na Rzecz Ochrony Środowiska (*6th Environmental Action Programme*) oraz dyrektywami dotyczącymi problematyki wody, ochrony gatunków, oceny stanu środowiska itp. Te podstawowe dane referencyjne dotyczące

informacji przestrzennej są niezbędne dla wsparcia polityki branżowej i strukturalnej oraz procesu integracyjnego różnych strategii i programów.

INSPIRE ma być zogniskowany na podstawowej infrastrukturze danych przestrzennych, które mają zastosowanie w innych zagadnieniach tematycznych i na różnych poziomach. Mówiąc krótko, skupia się na danych referencyjnych, a nie na danych tematycznych. Ma on poprawić:

- dostęp do jednolitych danych przestrzennych we Wspólnocie i do powszechnego stosowania danych tematycznych w formie elektronicznej,
- koherencję przestrzenną tematycznych danych o środowisku poprzez ustanowienie zasad, standardów i wytycznych dotyczących obiektów przestrzennych,
- współdziałanie pomiędzy krajowymi infrastrukturami danych przestrzennych w ramach Europejskiej Infrastruktury Danych Przestrzennych.

● Trzy grupy danych

INSPIRE nie odnosi się do danych przestrzennych na najniższym (lokalnym) poziomie zarządzania, jeśli nie są one potrzebne na poziomie wyższym. W wyniku przeprowadzonej analizy potrzeb użytkowników i konieczności realizacji zadań wynikających z obowiązujących zarządzeń, dyrektyw i programów wykonano zestawienie ilustrujące częstotliwość występowania podstawowych danych referencyjnych i tematycznych w odniesieniu do poszczegól-

nych programów (tabela obok). Wynika z niego wyraźnie, że wiele danych tematycznych jest stosowanych sporadycznie, w związku z czym nie muszą być objęte programem INSPIRE.

Zestawienie to w znacznej mierze pokrywa się z wynikami publicznej konsultacji internetowej, której analizy pozwoliły podzielić dotychczasowy zakres tematyczny na trzy grupy:

- dane podstawowe (aneks I),
- powszechnie używane dane tematyczne (aneks II),
- dane nie objęte zakresem INSPIRE (odrzucone).

● Harmonizacja

Do priorytetowych danych podstawowych (aneks I), które powinny być zharmonizowane i szeroko udostępniane dla realizacji polityki środowiskowej, zaliczono:

- jednostki administracyjne,
- sieci transportowe,
- hydrografię (łącznie z obszarami zlewni),
- wysokości terenu (łącznie z batymetrią i liniami brzegowymi),
- tereny chronione,
- pokrycie terenu,
- działki katastralne,
- ortofotomapy (lotnicze i satelitarne).

W celu zapewnienia harmonizacji i współdziałania wewnątrz Europejskiej Infrastruktury Danych Przestrzennych dane te są oparte na geodezyjnym systemie referencyjnym, systemach siatek odniesień przestrzennych, a uzupełnione nazwami geograficznymi oraz adresami. Warto zauważyć, że w czasie dyskusji nad zakresem tej grupy danych najwięcej kontrowersji budziła sprawa działek katastralnych, które zdaniem wielu państw dotyczą głównie poziomu lokalnego i nie powinny być objęte pierwszym etapem wdrażania programu INSPIRE.

W wyniku utworzenia Europejskiej Infrastruktury Danych Przestrzennych powinny zostać zapewnione: wymiana danych pomiędzy jednostkami sektora publicznego w formie elektronicznej wraz z serwi-

INSPIRE - Information for Spatial Infrastructure in Europe		Strategia (6. EAP)					Wdrażanie polityki					Przegląd/monitorowanie polityki					Ogółem		
		Środowisko	Strategia tematyki morskiej	Strategia tematyki miejskiej	Strategia tematyki ochrony gleby	Strategia bioróżnorodności	Dyrektywa dotycząca jakości powietrza	Dyrektywa dotycząca wody	IPCC	Hałas	Ochrona lasu	SEA	Dyrektywa dotycząca zawartości azotanów	Dyrektywa dotycząca składu odpadów	Dyrektywa dotycząca środowiska ptaków	EIA		IPPC – EPER	Seveso
Aneks I	geodezyjne systemy referencyjne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	17
	Nazwy geograficzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	17
	Jednostki administracyjne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	17
	Ortofotomapa	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	15
	Sieci transportowe	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	15
	Hydrografia	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	15
	Wysokości terenu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	14
	Pokrycie terenu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	14
	Działki katastralne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	14
	System siatek odniesień przestrzennych	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	13
	Tereny chronione	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	11
	Adresy	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	6
Aneks II	Użytkowanie ziemi i plany użytkowania ziemi	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	13
	Przestrzenny opis meteorologiczny	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	13
	Rozmieszczenie ludności	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	12
	Rozmieszczenie gatunków	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	10
	Instytucje państwowe (siedziby władz, szpitale, szkoły)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	10
	Środowisko i biotopy	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9
	Obszary chronione (ujęcia wody itp.)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9
	Obszary zagrożenia naturalnego	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	8
	Regiony biogeograficzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	8
	Urządzenia rolne i systemy irygacyjne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	8
	Gleby	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	7
	Budynki	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	7
	Strefy zagrożenia naturalnego	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	7
	Obszary chronione (ujęcia wody itp.)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	7
	Zakłady produkcyjne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	7
	Geologia	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	7
	Zdrowie i bezpieczeństwo	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	5
	Warunki atmosferyczne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	4
	Charakterystyka wód morskich	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	4
	Regiony wód morskich	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	4
	Strefy hałasu i promieniowania	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	6
	Linie transmisyjne i rurociągi	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	5
	Zasoby leśne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	5
	Zasoby rybne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	5
	Osady	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	4
	Zasoby wodne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	4
	Ziemia rolna i zasoby glebowe	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	4
	Tereny zanieczyszczone	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	4
	Strefy klimatyczne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	3
	Wegetacja	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	3
Strefy ryzyka technologicznego	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	3	
Jednostki ochrony cywilnej	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	2	
Wypadki technologiczne i katastrofy naturalne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	2	
Naturalne obiekty krajobrazowe	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	2	
Strefy administracji rządowej	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	2	
Zasoby geologiczne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	2	
Zasoby energii odnawialnej	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	2	
Strefy intensywnej eksploatacji	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	2	
Usługi transportowe	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1	
Usługi handlowe	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1	
Dziedzictwo kulturowe	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1	
Ogółem	23	17	20	25	34	15	27	24	18	23	40	9	6	21	42	12	25		

Tematyka INSPIRE a przepisy Unii Europejskiej: ■ EIA/OOŚ (Environmental Impact Assessment) – Ocena Oddziaływania na Środowisko; ■ EPER (European Pollutant Emission Register) – Europejski Rejestr Emisji Zanieczyszczeń; ■ IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control Directive) – Zintegrowane Zapobieganie i Ograniczanie Zanieczyszczeń; ■ IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) – Międzyrządowy Zespół do spraw Zmian Klimatycznych; ■ 6EAP (The 6th Environmental Action Programme) – Szósty Wspólnotowy Program Działań na rzecz Ochrony Środowiska; ■ SEA – Strategiczne Oceny Środowiska (dyrektywa 2001/42/EC); ■ Seveso – Dyrektywa o zapobieganiu nadmiernych zagrożeniach środowiska (dyrektywa 82/501/EEC)

KPG Spółka z o.o. zwróciła się do głównego geodety kraju Jerzego Albina z niecodzienną propozycją. Chce udzielić bezpłatnej licencji na korzystanie z systemu EWID 2000 wszystkim jednostkom administracji publicznej prowadzącym państwowy zasób geodezyjno-kartograficzny. Do końca maja GUGiK nie wypowiedział się w tej sprawie.

W piśmie z 5 maja 2004 r. czytamy: „W związku z przyjęciem przez Rząd RP Programu Budowy Zintegrowanego Systemu Katastralnego KPG Spółka z o.o. pragnie za Pańskim pośrednictwem zaproponować Głównemu Urzędowi Geodezji i Kartografii w Warszawie nieodpłatne udzielenie licencji na korzystanie ze zintegrowanego systemu obsługi geodezyjnej EWID 2000 w wersji 7.0 na nieograniczoną liczbę stanowisk. Z powyższą licencją jest związane prawo nieodpłatnego udzielania sublicencji na korzystanie z systemu EWID 2000 wszystkim jednostkom administracji publicznej prowadzącym państwowy zasób geodezyjno-kartograficzny. Oznacza to, że Główny Urząd Geodezji i Kartografii stanie się dysponentem oprogramowania EWID 2000 i będzie posiadać prawo udzielania licencji według własnego uznania na terenie całej Polski. KPG Spółka z o.o. gwarantuje równocześnie, że zapewni samodzielnie lub z pomocą firm zewnętrznych dysponujących odpowiednimi kwalifikacjami, wdrożenie systemu EWID 2000 w każdym urzędzie, któremu zostanie udzielona licencja przez GUGiK. Jedynym warunkiem rozpoczęcia prac wdrożeniowych jest posiadanie przez wskazany urząd licencji na korzystanie z bazy danych Oracle w wersji 8.0.5. lub wyższej. Koszty wdrożenia systemu

EWID 2000 pod strzechy?

będą pokrywane przez zainteresowany urząd. KPG Spółka z o.o. gwarantuje, iż analogicznie do dotychczas wykonanych wdrożeń, dołoży wszelkich starań, aby konwersja danych z dotychczas funkcjonujących baz w powiecie, nie wiązała się z utratą szczegółowych informacji. Ponadto, w ramach konwersji, dokonywana jest kontrola poprawności i zgodności danych z obowiązującymi przepisami”.

EWID 2000 jest systemem graficzno-opisowym, w którym rejestry gruntów, budynków i lokali są wbudowane w cyfrową mapę ewidencyjną, stanowiąc integralną całość. Oprogramowanie posiada także dodatkowe funkcje niezbędne dla prawidłowego działania PODGiK: ■ obsługa ośrodka (ewidencja robót geodezyjnych, operatów, geodetów, firm geodezyjnych, faktur za zgłoszenia robót, ZUD i inne); ■ ewidencja cen i wartości nierucho-

mości (rejestr transakcji) zintegrowane z funkcjami egib; ■ obsługa cyfrowej mapy zasadniczej; ■ prowadzenie ewidencji sieci uzbrojenia terenu; ■ integracja z danymi ksiąg wieczystych; ■ automatyczne generowanie informacji o gospodarstwach, nieruchomościach i działkach rolnych na podstawie danych opisowych i graficznych egib; ■ udostępnianie danych w internecie i intranecie zarówno z poziomu serwera powiatowego, jak i wojewódzkiego. EWID 2000 jest zgodny z instrukcją G-5, wydaje i przyjmuje dane w formacie SWDE. Wszystkie wyżej opisane funkcje są dostępne jako zintegrowane oprogramowanie z jednym graficzno-opisowym interfejsem użytkownika. Całkowity koszt wdrożenia systemu EWID 2000 w średniej wielkości urzędzie powiatowym KPG oszacowało jak w tabeli poniżej.

AP

Usługa	Liczba jedn.	Wartość netto [zł]	Cena brutto [zł]
Konwersja istniejących danych opisowych EGiB wraz z połączeniem kilku baz gminnych w jedną bazę powiatową	8 baz	12 000	14 640
Konwersja istniejących danych graficznych EGB, zintegrowanie z danymi opisowymi i dołączenie do bazy powiatowej	8 baz	16 000	19 520
Konwersja istniejących danych ODGiK oraz zintegrowanie ich z bazą EGiB	1 baza	6000	7320
Szkolenie wszystkich pracowników obsługujących EGIB i ośrodek dokumentacji w danym urzędzie	5 dni	5000	6100
Suma		39 000	47 580

sem ich publikacji, możliwość ich wyszukiwania, wglądu do nich oraz odpowiednie bazy metadanych. W tym zakresie harmonizacja powinna dotyczyć formatu wymiany danych, modeli informacji, podstawowych atrybutów, topologii oraz prezentacji danych. Wymagania te odnoszą się w pełni do pierwszej grupy danych referencyjnych umownie zaliczonych do aneksu I. Ma to zapewnić porównywalność danych i zgodność geometryczną. Harmonizacja danych zaliczonych do aneksu II odnosi się głównie do zgodności geometrycznej oraz definicji obiektów przestrzennych, nie jest natomiast wymagana zgodność semantyczna. Pełna harmonizacja danych tematycznych tej grupy może

być realizowana w dalszym etapie programu INSPIRE względnie indywidualnie przez poszczególnych użytkowników tych danych, jednakże zgodnie ze standardami INSPIRE.

● Co dalej?

INSPIRE w pełni wpisuje się w realizację programu GMES dotyczącego monitorowania środowiska i bezpieczeństwa (GEODETA 8/2002). Stwarza bowiem bazę danych referencyjnych dla danych tematycznych, które będą gromadzone w ramach tego programu. Tak więc te dwa ogólnoeuropejskie programy stają się obecnie komplementarne, co zapewne przyczyni się do zaakceptowania INSPIRE przez

Komisję Europejską i skierowania propozycji dotyczącej go dyrektywy na ścieżkę legislacyjną obowiązującą w Unii Europejskiej. Zagadnienia związane z nową wersją programu były omawiane na 9. posiedzeniu Grupy Ekspertów INSPIRE zorganizowanym 5 marca 2004 r. w Brukseli. Obecnie trwają prace nad ostateczną wersją dokumentów, które Komisja Europejska skieruje do Parlamentu Europejskiego. Na tym spotkaniu powołana została nowa grupa robocza, która ma opracować plan działania na najbliższe dwa lata. Plan ten zostanie przedstawiony na kolejnym, 10. spotkaniu Grupy Ekspertów, które odbędzie się 22 czerwca br. w Warszawie. ■